การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร

กันตพัฒน์ อนุศักดิ์เสถียร, ปร.ด.*, ฉัฐชนก เดชรักษา, วท.บ.*, ญานิกา คำแก้ว, วท.บ.*, ศศิธร วังสุวรรณ, วท.บ.*, พรนภัส จารุสาร, วท.บ.*, รวิวรรณ อริยพรพรหม, วท.บ.*, วนมารินทร์ แดงทองดี, วท.บ.*, นิรันดร์ เงินแย้ม, ปร.ด.*, แสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ, ปร.ด.*

*ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : ศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลกับการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์

วัสดุและวิธีการ : วิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์ในนิสิตกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างตุลาคม 2566 ถึงตุลาคม 2567 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง ฉบับภาษาไทย และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในนักศึกษาปริญญาตรี วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานด้วยสถิติ Independent T-Test, One-Way ANOVA และ Pearson's Correlation

ผล : กลุ่มตัวอย่าง 401 คนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 81.8 ศึกษาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 29.4 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.00 ร้อยละ 36.4 รายได้ต่อเดือนระหว่าง 4,001-6,000 บาท ร้อยละ 36.7 นิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก (Mean = 29.97, S.D. = 4.78) โดยชั้นปีและเกรดเฉลี่ยแตกต่าง มีการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 76.93, S.D. = 14.90) โดยชั้นปีและคณะแตกต่าง มีความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กันทิศทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป : นิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก และมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง และการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวก

คำสำคัญ : การเห็นคุณค่าในตนเอง, ความคิดสร้างสรรค์

ผู้นิพนธ์ประสานงาน : กันตพัฒน์ อนุศักดิ์เสถียร, e-mail: kantabhata@nu.ac.th

วันรับบทความ : 20 มีนาคม 2568; วันแก้ไขบทความ : 2 มิถุนายน 2569; วันตอบรับบทความ : 18 มิถุนายน 2569

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF– ESTEEM AND CREATIVITY OF STUDENTS IN THE FACULTY OF HEALTH SCIENCES, NARESUAN UNIVERSITY

Kantabhat Anusaksatien, Ph.D.*, Chatchanok Dachraksa, B.S.*, Yanika Khamkaew, B.S.*, Sasitorn Wangsuwan, B.S.*, Pohnnapat Jarusarn, B.S.*, Raviwan Ariyapornprom, B.S.*, Wanamarin Dangthongdee, B.S.*, Nirun Ngernyam, Ph.D.*, Sangdaow Wattanaskulkiat, Ph.D.*

* *Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Naresuan University*

Abstract

Objectives: To study and compare personal data with self-esteem and creativity and to investigate the relationship between self-esteem and creativity.

Material and Methods: This was survey research. Data were collected using an online questionnaire among health science students at Naresuan University between October 2023 and October 2024. The instruments used were the Thai version of the Self-Esteem Assessment Form and the Creativity Assessment Form for Undergraduate Students. Descriptive statistics, including frequency, percentage, mean and standard deviation were used to describe the sample characteristics. Inferential statistics, including Independent T-Test, One-Way ANOVA, and Pearson's Correlation, were used for data analysis.

Results: The sample consisted of 401 participants, with the majority being female (81.8%), studying in the third year (29.4%), having a Grade Point Average (GPA) between 3.51–4.00 (36.4%), and having a monthly income between 4,001–6,000 baht (36.7%). Health science students at Naresuan University showed a high level of self-esteem (Mean = 29.97, S.D. = 4.78). Self-esteem was found to be significantly different when categorized by year of study and GPA. The students showed a moderate level of creativity (Mean = 76.93, S.D. = 14.90). Creativity was found to be significantly different when categorized by year of study and faculty. Furthermore, self-esteem and creativity were found to be statistically significantly correlated in a low positive direction.

Conclusion: Health science students at Naresuan University exhibited a high level of self-esteem and a moderate level of creativity. Self-esteem and creativity were found to have a positive correlation.

Key words: self-esteem, creativity

Corresponding author: Kantabhat Anusaksathie, e-mail: kantabhata@nu.ac.th

Received: March 20, 2025; Revised: Jun 2, 2026; Accepted: Jun 18, 2026

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกมีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาองค์ความรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เราสามารถใช้ชีวิตร่วมกับนวัตกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้ และเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ต่อไป จากรายงานของ World Economic Forum (2020)[1] เผยว่าทักษะที่สำคัญในอีก 5 ปี ข้างหน้าที่โลกยุคใหม่ต้องการ คือ การคิดและการตัดสินใจที่ดี รวมถึงสามารถคิดค้นวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาให้กับองค์กรได้ ซึ่งทักษะความคิดสร้างสรรค์และการริเริ่มสิ่งใหม่เป็นองค์ประกอบหนึ่งในทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ที่ทุกคนพึงมี ความคิดสร้างสรรค์จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ที่ผ่านการเลี้ยงดู การเรียนรู้ และวัฒนธรรมที่เติบโตมา ทักษะดังกล่าวจึงเป็นทักษะที่พัฒนาได้และก่อเกิดให้เป็นความสามารถแก่บุคคลไปตลอดชีวิตได้ องค์การอนามัยโลก WHO (2024) เน้นย้ำว่าบุคลากรในสายสุขภาพควรได้รับการพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์และการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแก้ปัญหาและปรับตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา[2]

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) คือ การรับรู้คุณค่าในตัวเองจากการมองตนเองโดยภาพรวม การรับรู้จุดเด่นโดยสอดคล้องกับความเป็นจริง สามารถรับรู้ตัวตนของตนเองไปในทางบวก ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกดีต่อตนเอง[3] โดยสามารถแบ่งระดับการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง คือ มีลักษณะรับรู้คุณค่าของตนเป็นจริงตามศักยภาพทั้งหมดที่มี มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้นในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และมีความสามารถในการแก้ปัญหาหาเฉพาะหน้า และระดับต่ำ คือ มีลักษณะไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของตน หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับปัญหา ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ และมีความวิตกกังวลสูง[4] การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของนิสิตสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยนิสิตที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ และสามารถรับมือกับความกดดันในการเรียนได้ดี[5] ในขณะเดียวกัน ความคิดสร้างสรรค์ก็เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของวิชาชีพด้านสุขภาพที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและต้องการแนวทางแก้ไขที่แปลกใหม่[6]

ในระดับอุดมศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญอย่างมากในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ การปรับตัวและการแสดงออกทางพฤติกรรม นั่นคือบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะกระตือรือร้นและตื่นเต้นกับความท้าทาย แสวงหาการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เอื้อต่อการมีความคิดสร้างสรรค์ แต่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะถูกขับเคลื่อนด้วยความรู้สึกที่

ไร้ค่า ความวิตกกังวล และความกลัว กลัวที่จะเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ แสดงออกถึงการหลีกเลี่ยงและการปฏิเสธตนเอง ซึ่งเป็นอันตรายต่อความคิดสร้างสรรค์[7]

สถาบันการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการบ่มเพาะความรู้ ความคิด และบุคลิกภาพซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง เนื่องจากหลักสูตรวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานวิชาชีพโดยสามารถให้บริการทางการแพทย์ระดับมาตรฐานสากล อีกทั้งยังสามารถสร้างสรรค์งานวิจัย นวัตกรรมที่มีประโยชน์สู่สังคม[8] นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพจึงควรได้รับการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ ตอบโจทย์สังคมได้ชัดเจน ดังนั้น การดูแลด้านการเตรียมความพร้อมในการผลิตบุคลากรทางด้านสาธารณสุข เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจึงมีความสำคัญ[9] การพัฒนาทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ จะช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนและการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต โดยพบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองช่วยส่งเสริมให้บุคคลกล้าแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ในขณะที่การได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ได้คิด ได้ทำสิ่งใหม่ ๆ ก็ช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจและการเห็นคุณค่าในตนเองเช่นกัน[10]

จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น[10] อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรนี้ในบริบทของนิสิตวิทยาศาสตร์สุขภาพยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างลึกซึ้งมากนัก ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีเป้าหมายเพื่อสำรวจระดับการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับพัฒนากลยุทธ์ด้านการศึกษาและการพัฒนานิสิตให้มีความพร้อมต่อการทำงานในอนาคต

วัสดุและวิธีการ

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ในนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่กำลังศึกษาอยู่ในกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 401 คน ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2567 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตกลุ่มคณะวิทยศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผ่านการได้รับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มีกระบวนการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นมาตรฐานสากล จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยให้หนังสือขอความยินยอมการเข้าร่วมวิจัยจแก่อาสาสมัคร และชี้แจงถึงรายละเอียดของการศึกษาวิจัย หมายเลข COA NO. 103/2024 IRB No. P2-0039/2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2566 ซึ่งประกอบด้วย[11] คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 6,695 คน ซึ่งกำหนดตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970)[12] และแบ่งสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรของแต่ละคณะ

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ Quota Sampling ในนิสิตกลุ่มคณะวิยาศาสตร์สุขภาพ จำนวนทั้งสิ้น 6,695 คน ประกอบด้วย 7 คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 779 คน คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 1,003 คน คณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 1,457 คน คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 1,477 คน คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 493 คน คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 354 คน และคณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 1,132 คน และทำการเก็บสำรองข้อมูลของผู้ตอบสอบถามในแต่ละคณะ จากนั้นดำเนินการใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามบังเอิญ (Accidental Sampling) จนกว่าจะได้ครบตามจำนวนสัดส่วนที่ต้องการศึกษาตามสังกัดคณะดังนี้ คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 26 คน คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 40 คน คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 46 คน คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 45 คน คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 88 คน คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 69 คน คณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 87 คน รวมทั้งสิ้น 401 คน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรแบ่งกลุ่ม ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ ชั้นปี สังกัดคณะ เกรดเฉลี่ย และรายได้ต่อเดือน

ตัวแปรเปรียบเทียบ ได้แก่ คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองที่ได้จากแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง Rosenberg Self-Esteem Scale (1965) (RSES-TR-10) และคะแนนความคิดสร้างสรรค์จากแบบประเมินแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของกิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ (2550)[13] ของนิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมรวบข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมรวบข้อมูล แบ่งเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ขอความยินยอมเป็นอาสาสมัครในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปี สังกัดคณะ เกรดเฉลี่ย และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 3 แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง Rosenberg Self-esteem Scale (1965) (RSES-TR-10) ฉบับภาษาไทย เรียบเรียงและแปลโดย ทินกร วงศ์ปการันย์ และ ณหทัย วงศ์ปการันย์ (2554)[14] โดยแบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ

ลักษณะคำตอบเป็นมาตรอันตรภาค 4 ระดับ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่าเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด (1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปถึง 4=เป็นด้วยอย่างยิ่ง) ข้อคำถามจะประกอบไปด้วยข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก มีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 4, 6 และ 7

ข้อคำถามเชิงลบ มีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3, 5, 8, 9 และ 10

โดยเกณฑ์การให้คะแนนเป็นไปตามคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง ข้อคำถามเชิงบวกจะได้ 1 คะแนน หากตอบ 1 และได้ 4 คะแนนหากตอบ 4 และสลับการให้คะแนนในข้อคำถามเชิงลบ เช่น จะได้ 1 คะแนน หากตอบ 4 และได้ 4 คะแนน หากตอบ 1

ส่วนที่ 4 แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี พัฒนาโดย กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ (2550)[1] โดยค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 หมวด คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียง 1 ตัวเลือก ให้คะแนน 1 - 5 คะแนน (1=ไม่จริง ถึง 5= จริงมากที่สุด)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการค้นคว้าเกี่ยวเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความคิดสร้างสรรค์ และแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และขอคำแนะนำในการเลือกใช้เครื่องมือที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้

2. ผู้วิจัยเลือกใช้แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี อายุเฉลี่ยระหว่าง 17 - 22 ปี พัฒนาโดย กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์[13] มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ โดยจากการค้นคว้าเกี่ยวกับคุณสมบัติเครื่องมือ ด้านค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 ซึ่งหมายความว่าแบบประเมินนี้มีค่าความน่าเชื่อถือในระดับดี ในส่วนของแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง ของ Rosenberg[5] มีการแปล และเรียบเรียงโดย ทินกร วงศ์ปการันย์ และ ณหทัย วงศ์ปการันย์[14] ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาในครั้งนี้จากการค้นคว้าเกี่ยวกับคุณสมบัติเครื่องมือ ด้านค่าความเที่ยงตรงวัดโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.86 แบบประเมินดังกล่าวมีค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับดี จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการศึกษา ครั้งนี้

3. ผู้วิจัยนำเครื่องมือดังกล่าวไปการศึกษานำร่อง (Pilot study) เพื่อหาข้อบกพร่องและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทำการศึกษา โดยทำการศึกษานำร่องกับนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 60 คน เพื่อคำนวณค่าความเชื่อมั่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ผ่านทางแพลตฟอร์มต่าง ๆ

2. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยทำการตรวจให้คะแนนแบบประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ตรวจสอบไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) กำหนดนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เพื่อสรุปอ้างอิงค่าสถิติต่าง ๆ ในกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากร ด้วยสถิติ Independent T-Test, One-Way ANOVA และ Pearson's Correlation

ผล

ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 401 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 328 คน (ร้อยละ 81.80) ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 มากที่สุด จำนวน 118 คน (ร้อยละ 29.40) มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51-4.00 จำนวน 146 คน (ร้อยละ 36.40) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 4,001-6,000 บาทต่อเดือน จำนวน 147 คน (ร้อยละ 36.70) ดังตารางที่ 1 และจากแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่ามีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.97 (M = 29.97, S.D. = 4.78) และจากแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ พบว่ามีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.93 (M = 76.93, S.D. = 14.90) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	73	18.2
หญิง	328	81.8
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	51	12.7
ชั้นปีที่ 2	86	21.4
ชั้นปีที่ 3	118	29.4
ชั้นปีที่ 4	105	26.2
ชั้นปีที่ 5	27	6.7
ชั้นปีที่ 6	14	3.6

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เกรดเฉลี่ย		
2.00-2.50	29	7.2
2.51-3.00	81	20.2
3.01-3.50	145	36.2
3.51-4.00	146	36.4
คณะ		
ทันตแพทยศาสตร์	26	6.5
พยาบาลศาสตร์	40	10.0
แพทยศาสตร์	46	11.5
เภสัชศาสตร์	45	11.2
วิทยาศาสตร์การแพทย์	88	21.9
สหเวชศาสตร์	69	17.2
สาธารณสุขศาสตร์	87	21.7
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 4,000 บาทต่อเดือน	55	13.7
4,001 – 6,000 บาทต่อเดือน	147	36.7
6,001 – 8,000 บาทต่อเดือน	78	19.5
มากกว่า 8,001 บาทต่อเดือน	121	30.1

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองและแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์

ตัวแปร	N	Minimum	Maximum	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคะแนน
การเห็นคุณค่าในตนเอง	401	14.00	40.00	29.97	4.78	ระดับมาก
ความคิดสร้างสรรค์	401	26.00	120.00	76.93	14.90	ระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์ทั้ง 2 แบบประเมิน พบว่านิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพส่วนใหญ่มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก จำนวน 271 คน (ร้อยละ 67.70) รองลงมาคือมีการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด จำนวน 81 คน (ร้อยละ20.20) มีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับระดับปานกลาง จำนวน 47 คน (ร้อยละ11.70) และมีการเห็นคุณค่าในตนเองน้อย จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.50) และพบว่านิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพส่วนใหญ่มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 228 คน (ร้อยละ56.90) รองลงมาคือมีความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างสูง จำนวน 118 คน (ร้อยละ 29.40) มีความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ จำนวน 43 คน (ร้อยละ10.70) มีความคิดสร้างสรรค์สูง จำนวน 11 คน (ร้อยละ 2.80) และมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.20) ดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เห็นคุณค่าในตนเองน้อย	2	0.5
เห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง	47	11.7
เห็นคุณค่าในตนเองมาก	271	67.6
เห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด	81	20.2
รวม	401	100.0

ตารางที่ 4 ระดับความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความคิดสร้างสรรค์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความคิดสร้างสรรค์ต่ำ	1	0.2
ความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ	43	10.7
ความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง	228	56.9
ความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างสูง	118	29.4
ความคิดสร้างสรรค์สูง	11	2.8
รวม	401	100.0

เมื่อเปรียบเทียบ เพศ ชั้นปี สังกัดคณะ เกรดเฉลี่ย และรายได้ต่อเดือนกับการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ พบว่า เพศ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบชั้นปี และ เกรดเฉลี่ย กับการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า ชั้นปีและเกรดเฉลี่ยที่แตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบ ชั้นปี และสังกัดคณะ กับความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ชั้นปี และสังกัดคณะที่แตกต่างกันมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 5 และ 6

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบ เพศ กับการเห็นคุณค่าในตนแองและความคิดสร้างสรรค

ตัวแปร	เพศ	$\overline{x}$	S.D.	t	df	p-value
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ชาย	30.38	4.74	0.816	399	0.415
	หญิง	29.87	4.79			
ความคิดสร้างสรรค์	ชาย	78.90	15.30	1.247	399	0.213
	หญิง	76.50	14.80			

**p-value < .05, independent t-test*

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบชั้นปี คณะ เกรดเฉลี่ย และรายได้ต่อเดือนกับการเห็นคุณค่าในตนเองและ ความคิดสร้างสรรค์

	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F.	p-value
ชั้นปี						
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	329.026	5	65.805	2.945	0.013*
	ภายในกลุ่ม	8826.614	395	22.346		
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2570.037	5	514.007	2.352	0.040*
	ภายในกลุ่ม	86309.405	395	218.505		
คณะ						
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	187.996	6	31.333	1.377	0.223
	ภายในกลุ่ม	8967.644	394	22.761		
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	3981.037	6	633.506	3.079	0.006*
	ภายในกลุ่ม	84898.404	394	215.478		

**p-value < 0.05, One-way ANOVA*

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบชั้นปี คณะ เกรดเฉลี่ย และรายได้ต่อเดือนกับการเห็นคุณค่าในตนเองและ ความคิดสร้างสรรค์ (ต่อ)

	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F.	p-value
เกรดเฉลี่ย						
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	182.998	3	60.999	2.699	0.045*
	ภายในกลุ่ม	8972.643	397	22.601		
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	809.725	3	269.908	1.217	0.303
	ภายในกลุ่ม	88069.716	397	221.838		
รายได้ต่อเดือน						
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	104.080	3	34.693	1.522	0.208
	ภายในกลุ่ม	9051.561	397	22.800		
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	866.958	3	288.986	1.304	0.273
	ภายในกลุ่ม	88012.484	397	221.694		

**p-value < 0.05, One-way ANOVA*

เมื่อวิเคราะห์รายคู่ของชั้นปีกับการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยสถิติ LSD พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 4 แตกต่างกับชั้นปีที่ 1 และ 3 และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 6 แตกต่างกับ ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 และเมื่อวิเคราะห์รายคู่ของเกรดเฉลี่ยกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยสถิติ Tukey HSD พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51-3.00 แตกต่างกับนิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51-4.00

เมื่อวิเคราะห์รายคู่ของชั้นปีกับความคิดสร้างสรรค์ด้วยสถิติ Tukey HSD พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตชั้นปีที่ 6 แตกต่างกับ ชั้นปีที่ 2 และ 3 และเมื่อวิเคราะห์รายคู่ของสังกัดคณะกับความคิดสร้างสรรค์ ด้วยสถิติ Tukey HSD พบว่า คณะแพทยศาสตร์และคณะสาธารณสุขศาสตร์มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ด้วย Pearson's Correlation พบว่า มีความสัมพันธ์กันทิศทางบวกในระดับต่ำที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์

	ความคิดสร้างสรรค์		
การเห็นคุณค่าในตนเอง	**r**	**p-value**	**ระดับ**
	0.399**	0.001	ระดับต่ำ

**p-value < 0.05, Pearson Correlation*

อภิปราย

การเห็นคุณค่าในตนเอง

จากผลการศึกษาพบว่านิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง (Mean = 29.97, S.D. = 4.78) และระดับความคิดสร้างสรรค์ในระดับปานกลาง (Mean = 76.93, S.D. = 14.9) สิ่งนี้สะท้อนว่านิสิตมีความมั่นใจในตนเองแต่ยังขาดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมที่จำเป็นต่อวิชาชีพสุขภาพ นอกจากนี้พบว่าชั้นปีและเกรดเฉลี่ยมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยนิสิตชั้นปีสูงและมีเกรดเฉลี่ยสูง มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านิสิตชั้นปีต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alghamdi et al. (2023)[15] ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านิสิตมีการพิจารณาถึงคุณค่า ศักยภาพ ความสามารถ ตามความรู้สึกของตนเอง และเมื่อเทียบดูในแต่ละระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา พบว่า นิสิตชั้นปีที่สูงกว่ามีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองที่มากกว่านิสิตชั้นปีที่ต่ำกว่า กล่าวคือ นิสิตชั้นปีที่ 6 มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 2 และ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และ 3 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัย โดยพบว่านักศึกษาปี 1 มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่านักศึกษาปี 1 เหตุผลอาจเป็นเพราะความไม่คุ้นชินของนักศึกษาใหม่กับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตมหาวิทยาลัย และการขาดวุฒิภาวะในความสามารถทางปัญญา ทำให้พวกเขามีแนวโน้มที่จะปฏิเสธตนเองมากกว่าเมื่อเทียบกับชั้นปีอื่น ๆ[16] นอกจากนี้เกรดเฉลี่ยที่แตกต่างกันยังส่งผลต่อการมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิตเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่านิสิตเกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมในนิสิตคณะแพทย์ พบว่านิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นส่งผลต่อการมีการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นไปด้วย[17] และการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในนิสิตคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์[9] พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเพิ่มขึ้น

ตามการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) เป็นวิธีที่ช่วยพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนผ่านประสบการณ์ตรง การทำให้บุคคลรับรู้ว่าตนมีความสามารถมากพอที่จะประสบความสำเร็จจะทำให้ไม่ยอมแพ้ต่อสิ่งที่ยากลำบากได้ง่าย จะพยายามเพื่อให้บรรลุสิ่งที่ต้องการ นั้นจึงสนับสนุนผลการวิจัยที่ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองสูงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง

ความคิดสร้างสรรค์

จากผลการสำรวจความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ ๆ มีจินตนาการ มีความคิดยืดหยุ่น คิดได้หลายแง่มุม อยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย ซึ่งบางคนอาจมีมากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามประสบการณ์

และเมื่อเทียบดูในแต่ละระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา พบว่า นิสิตชั้นปีที่สูงกว่ามีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่มากกว่านิสิตชั้นปีที่ต่ำกว่า กล่าวคือ นิสิตชั้นปีที่ 6 มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาอิทธิพลของความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถ ในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคต่อความสามารถในการเจรจาต่อรองเชิงบูรณาการ ของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม มีอิทธิพลทางบวกกับการเจรจาต่อรองเชิงบูรณาการ นั่นคือ ถ้านิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มสูง จะส่งผลให้มีความสามารถในการเจรจาต่อรองเชิงบูรณาการโดยรวมสูงขึ้นด้วย[7]

นอกจากนี้คณะที่แตกต่างกันยังส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคณะมีหลักสูตรการสอน สภาพแวดล้อมด้านการศึกษา และสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสาขาวิชานั้น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมของนิสิต พฤติกรรมของบุคคลทั้งอาจารย์และนิสิตที่แตกต่างกันของแต่ละสาขาวิชา[11] ซึ่งมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมแต่ละคณะสาขาวิชามีความแตกต่างกันส่งผลต่อการมีความส่วนร่วมและพฤติกรรมของผู้เรียน โดยแต่ละคณะสามารถสนับสนุนการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษาได้โดยการปรับเปลี่ยนหลักสูตรหรือวิธีการสอนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถแสดงความคิดเห็น และลงมือปฏิบัติได้อย่างเต็มที่และยั่งยืน[18] ซึ่งนั่นคือสามารถเพิ่มทักษะความคิดสร้างสรรค์ให้กับนิสิตที่ศึกษาในคณะต่าง ๆ ได้ ผ่านการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ เพิ่มการมีส่วนร่วม การฝึกการแก้ปัญหา การวิเคราะห์เข้าไปในชั้นเรียน การกำหนดและปรับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริงด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมใหม่ ๆ โดยคำนึงถึงทัศนคติและพฤติกรรมของ

นักศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิเคราะห์พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์เป็นไปในทิศทางบวกในระดับต่ำ จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า มีความสัมพันธ์กันทิศทางบวกในระดับต่ำ ($r = 0.399, p < 0.05$) นั่นหมายความว่าแม้การเห็นคุณค่าในตนเองจะส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนิสิต เช่น สภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการสนับสนุนจากอาจารย์ [19] หากนิสิตมีการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้นจะส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ที่มากขึ้นด้วย ซึ่งสามารถอนุมานได้ว่าเป็นผลมาจากการประเมินตนเอง และการสามารถรับรู้ถึงความแตกต่างของตนเองเมื่ออยู่ในสังคมภายนอกได้ตามความเป็นจริง สามารถเคารพและยอมรับตนเองได้ในระดับที่มีความกล้าในการทำสิ่งต่าง ๆ หรือกล้าที่จะออกจากกรอบของตนเอง จากการศึกษาอิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเองและแรงจูงใจต่อความคิดสร้างสรรค์ จากงานวิจัยของ Liu (2024)[10] พบว่าการมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ผ่านกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจภายใน และการส่งเสริมการแสดงออกทางความคิด แต่ผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ยังอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพมุ่งเน้นการเรียนแบบท่องจำและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดมากกว่าการคิดเชิงสร้างสรรค์ นั่นคือ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะกระตือรือร้นและตื่นเต้นกับความท้าทาย แสวงหาการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาศักยภาพให้สูงสุด ไม่กลัวที่จะเผชิญกับการคัดเลือก การตัดสินใจ แสวงหาการรับรู้คุณค่าและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่กลมกลืนกัน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เอื้อต่อการมีความคิดสร้างสรรค์ แต่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะถูกขับเคลื่อนด้วยความรู้สึกที่ไร้ค่า ความวิตกกังวล และความกลัว กลัวที่จะเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ แสดงออกถึงการหลีกเลี่ยงและการปฏิเสธตนเอง ซึ่งเป็นอันตรายต่อความคิดสร้างสรรค์ และจากการศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบ[7] องค์ประกอบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษากายภาพบำบัด [20] พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล นั่นคือ การมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว การมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ชอบที่จะเข้าสังคม ช่างเจรจา เปิดเผยตัวเอง มีการแสวงหาความตื่นเต้น มีอารมณ์ทางบวก มองโลกในแง่ดี เป็นอุปนิสัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรพัฒนาแนวทางการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองควบคู่กับการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ผ่านการใช้กิจกรรมการเรียน

การสอนที่เน้นการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เพื่อช่วยให้นิสิตมีความสามารถที่เหมาะสมต่อการทำงานในอนาคต[21]

สรุป

การศึกษาครั้งนี้ มีการเห็นคุณค่าในในตนเองอยู่ในระดับมาก และมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง และการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กันทิศทางบวก ซึ่งสามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้ต่อยอดด้านการจัดกิจกรรม พัฒนารูปแบบการสอน ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ที่มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณฝ่ายกิจการนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ช่วยประสานงานในการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

1. Whiting K. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them. [online]. Available from: https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/ [2024 Nov 4].
2. World Health Organization. Self-care for health and well-being. [online]. Available from: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/self-care-health-interventions [2025 Mar 14].
3. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Self-esteem – การเห็นคุณค่าในตนเอง. [online]. Available from: https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/self-esteem/ [2024 Nov14].
4. สมิทธิ์ เจือจินดา, วรรณนภา โพธิ์ผลิ. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี; 2562.
5. Rosenberg M. Society and the adolescent self-image. Princeton: Princeton University Press; 1965.
6. Guilford JP. Creativity. Am Psychol 1950; 5(9): 444-54
7. ปอยหลวง ตันติพิสุทธิ์, งามลมัย ผิวเหลือง, ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. อิทธิพลของความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคต่อความสามารถในการเจรจาต่อรองเชิงบูรณาการของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2566; 49(1): 175-98.
8. มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปรัชญาการศึกษา ปณิธาน วิสัยทัศน์. [online]. Available from: https://www.nu.ac.th/?page_id=27719 [2024 Nov14].
9. ไพรินทร์ พัสดุ, สมัคร ใจแสน, สุพจน์ ดีไทย. สถานการณ์สภาพปัญหา และความต้องการด้านการกู้ชีพขั้นพื้นฐานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. วารสารวิชาการสาธารณสุข 2567; 33(3): 359-68.
10. Liu L. Influence factors of college students' creativity: the effect of self-esteem and motivation. [online]. Available from: https://typeset.io/papers/influence-factors-of-college-students-creativity-the-effect-2gyim5b6yt [2024 Nov 4].
11. ปาริชาติ บัวเจริญ, นพรัตน์ เตชะพันธ์รัตนกุล, ปวันรัตน์ บัวเจริญ. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร 2562; 7: 241-54.

12. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educ Psychol Meas 1970; 30(3): 607-10.
13. กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2550.
14. ทินกร วงศ์ปการันย์. Revised Thai Rosenberg Self-Esteem Scale. [online]. Available from: https://www.pakaranhome.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=2147596642 [2024Nov 4].
15. Alghamdi SA, Aljaffer MA, Alahmari FS, Alasiri AB, Alkahtani AH, Alhudayris FS, et al. The impact of low self-esteem on academic achievement and the behaviors related to it among medical students in Saudi Arabia. Saudi Med J 2023; 44(6): 613-20.
16. Ouyang Y, Wang K, Zhang T, Peng L, Song G, Luo J. The influence of sports participation on body image, self-efficacy, and self-esteem in college students. Front Psychol 2020; 10: 3039.
17. Alghamdi SA, Aljaffer MA, Alahmari FS, Alasiri AB, Alkahtani AH, Alhudayris FS, et al. The impact of low self-esteem on academic achievement and the behaviors related to it among medical students in Saudi Arabia. Saudi Med J 2023; 44(6): 613-20.
18. Boca GD, Saraçlı S. Environmental education and students' perception for sustainability. Sustainability 2019; 11(6): 1553.
19. Csikszentmihalyi M. Creativity: flow and the psychology of discovery and invention. [online]. Available from: https://psycnet.apa.org/record/1996-97915-000 [2025 Mar 14].
20. ฐปนัท อือตระกูล. การศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษากายภาพบำบัดสายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี 2566; 19(3): 60-71.
21. Amabile TM. Creativity in context: update to the social psychology of creativity. [online]. Available from: https://psycnet.apa.org/record/1996-97996-000 [2025 Mar 14].